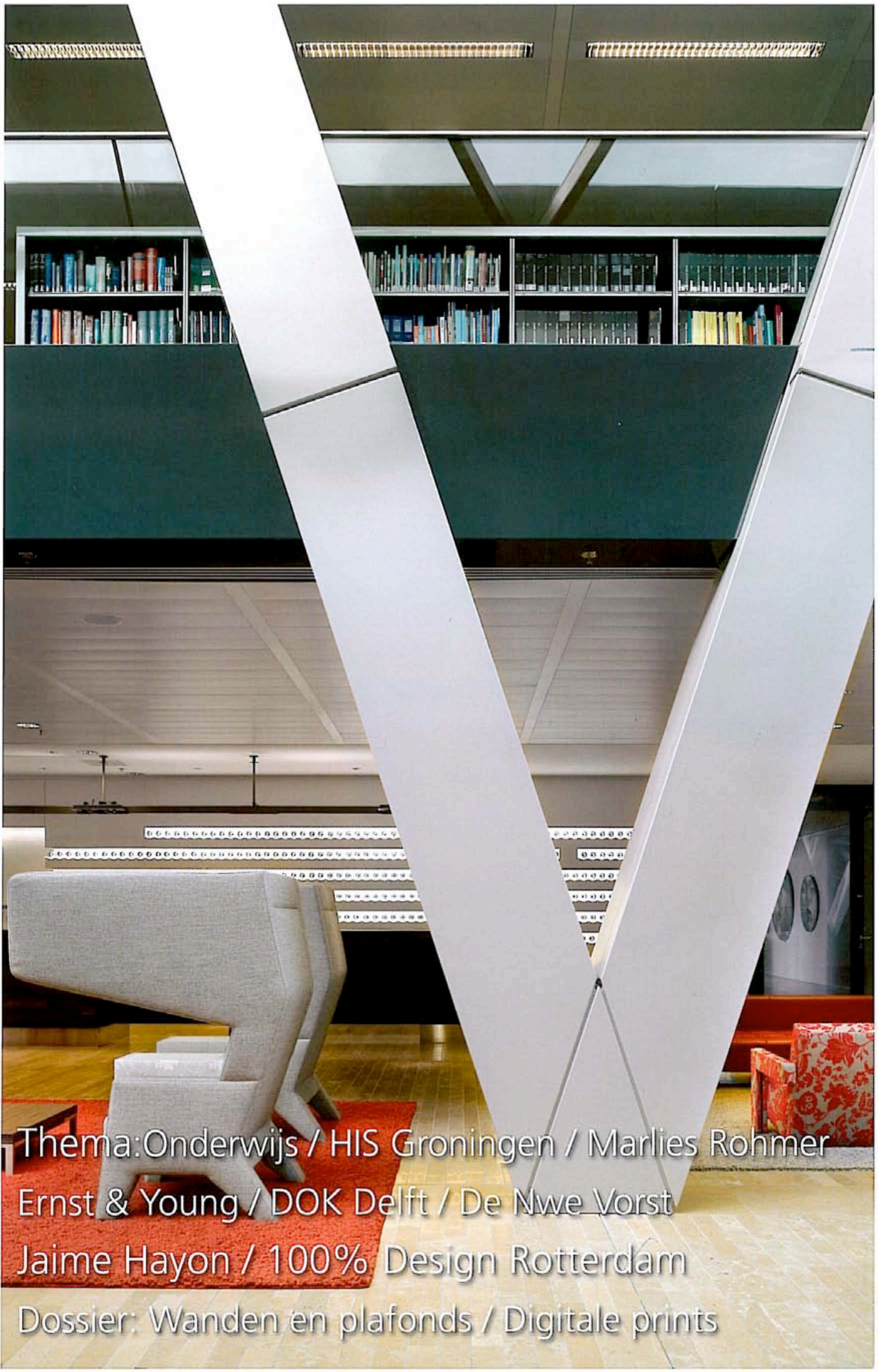

VAKBLAD VOOR PROJECT EN INTERIEUR IN NEDERLAND EN BELGIË

3,1415926

www.pi-online.nl

augustus/september 2008
nr. 4 - jaargang 19
Verschijnt tweemaandelijks

Thema: Onderwijs / HIS Groningen / Marlies Rohmer
Ernst & Young / DOK Delft / De Nwe Vorst
Jaime Hayon / 100% Design Rotterdam
Dossier: Wanden en plafonds / Digitale prints

3,1415926
 VAKBOND VOOR PROJECT EN INTERIEUR IN NEDERLAND EN BELGIË

www.pi-online.nl

augustus/september 2008
 nr 4 - pagina's 19
 Verschijnt tweemaandelijkse

- Thema: Onderwijs / HIS Groningen / Marlies Rohmer
- Ernst & Young / DOK Delft / De Nive Vorst
- Jaime Hayon / 100% Design Rotterdam
- Dossier: Wanden en plafonds / Digitale prints

[colofon]

Ernst & Young betrok deze zomer haar nieuwe kantoor aan de Zuidas in Amsterdam, een 23 verdiepingen tellend gebouw bestaande uit twee torens, naar ontwerp van Sir Norman Foster. Voor het interieur tekende Merkk+Girod architecten, dat in overleg met Foster verschillende wijzigingen in het ontwerp aanbracht die de communicatie tussen de medewerkers bevorderen. Een daarvan is de 'Living Room' naast het zelfbedieningsrestaurant, een zone met coffeebar, lounge en leestafel, uitgestrekt maar intiem van karakter. In deze huiskamer staat onder meer de bekende oorstool van Jurgen Bey, ooit ontworpen voor het hoofdkantoor van Interpolis in Tilburg en geleverd door SV Interieurgroep uit Rotterdam. SV leverde ook het werkplekmeubilair (van Unifor), dat deels aan speciale wensen van de opdrachtgever is aangepast.
 www.sv.nl

Focus een nieuwe accessoirelijn van Cascando. Kenmerkend zijn de ronde vormen en hoogwaardige materialen. Met Focus creëert u een fraaie en representatieve entree.

inlichtingen: 017 op de responskaart

PI, project & interieur
 een uitgave

Versijnt 6 keer per jaar in Nederland en België. Gedrukte oplage: 9.500 ex.

Directeur-Uitgever: Ton Roskam

Adjunct-uitgever: Wiljo Klein Wolterink

Algemeen Hoofdredacteur Vak- en

Publieksmedia: Peter Vorstenbosch

Hoofdredacteur: Rutger van Oldenbeek

Redactie: Robert Muis, Ingmar van der Hoek,

Lisette van Hulst, Amber Zaal

Medewerkers:

Moniek E. Bucquoye, Cécile Dornseiffen,

Sonja van Toorn (vertaling), Peter van Kester,

Chris Meplon, Graham Nicolls (GB), Carolien

Steenbruggen

Vormgeving:

Giesbers, Walter Bouwman

Redactie:

Burgemeester Haspelslaan 23,
 Amstelveen

Postbus 15341, 1001 MH Amsterdam

T. 020 662 4201, F. 020 400 4106

e-mail: redactie.pi@interieur.net

Verkoop voor Nederland en België:

Hielke van der Werf

Burgemeester Haspelslaan 23,
 Amstelveen

Postbus 15341, 1001 MH Amsterdam

T. 020 573 6056, F. 020 400 4106,

e-mail: h.v.d.werf@bdu.nl

Verantw. uitgever België:

Moniek E. Bucquoye, Molenstraat 15

9571 Hemelveerdegem/Lierde, België

T. +32 54 415805, F. +32 54 410889

e-mail: meaux@skynet.be

Abonnementen 2008:

Ilma Hey-Floor, T. 0342-494844

e-mail: l.hey@bdu.nl

Abonnement: euro 79,00 (incl. 6% BTW)

Doelgroepabonnement:

Benelux: euro 60,00 (incl. 6% BTW),

Buitenland: euro 103,50

studentenabonnement: euro 38,00

Losse nummers: euro 13,00 excl. porti

PI wordt op basis van abonnement verspreid.

Tot de lezersdoelgroep worden gerekend architecten, interieurarchitecten, projectinrichters, hoofden van dienst/facilitymanagers, inkopers van grote bedrijven en interieurbouwers. Zij die menen voor een

doelgroep-abonnement in aanmerking te komen, kunnen dit aanvragen bij de uitgever. Abonnementen kunnen met elk nummer ingaan, doch lopen steeds tot 31 december. Het abonnement wordt zonder tegenbericht van de abonnee (schriftelijk vóór 1 november) jaarlijks automatisch verlengd.

Druk:

BDU, Barneveld

Web

www.pi-online.nl

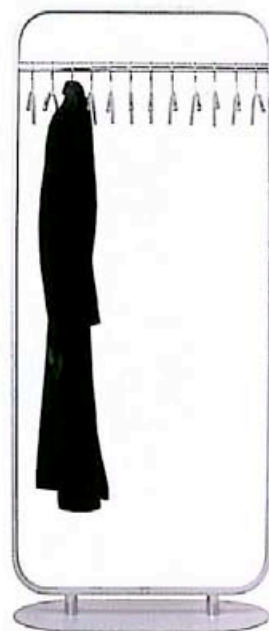
www.interieur.net

(portal o.a. voor vacatures)

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

copyright 2008 PI

ISSN 1384-4415

inlichtingen: kruis 027 aan op de responskaart

Cascando

Innovative designs for home & office

Het Vergun 5, 6931 KC Westervoort NL

T. 00 31 (0) 26 351 96 03, F. 00 31 (0) 26 351 98 08

design@cascando.nl, www.cascando.nl

10

16

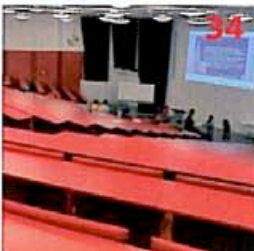
22

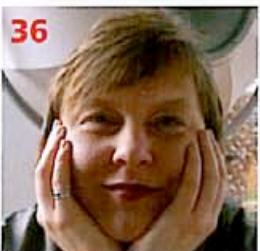
26

30

34

36

46

52

58

64

74

84

86

Thema [Onderwijs]

Visie: Marlies Rohmer	10
HIS, Groningen	16
Avans, Tilburg	22
KHK, Vorselaar (B)	26
Bernouilliborg, Groningen	30
UMC, Groningen	34
Column Chris Meplon	36

[Productdossier wanden en plafonds]

Digitale prints	38
Produktinformatie wanden en plafonds	42

[Opgeleverd]

Ernst&Young, Amsterdam	46
DOK, Delft	52
Nwe Vorst, Tilburg	58
Salonkantoor Altra, Amsterdam	64
Clarion Sign, Stockholm	68
Jaime Hayon, eregast Interieur 08	74
Signalementen	80
De ontwerper: Marc de Groot	84
100% Design Rotterdam	86
Produktberichten algemeen	88
Pi @cetera	94

Wandvullende prints geven ontwerpers vleugels

Vlindervleugels over de wanden in een ziekenhuisgang, wandvullende oude meesters in hotelkamers, een foto van een koloniaal gezelschap langs de tafels in een Indisch restaurant. In projecten sieren regelmatig wandgrote afbeeldingen het interieur. Digitaal printen schept ruime mogelijkheden voor creatieve oplossingen.

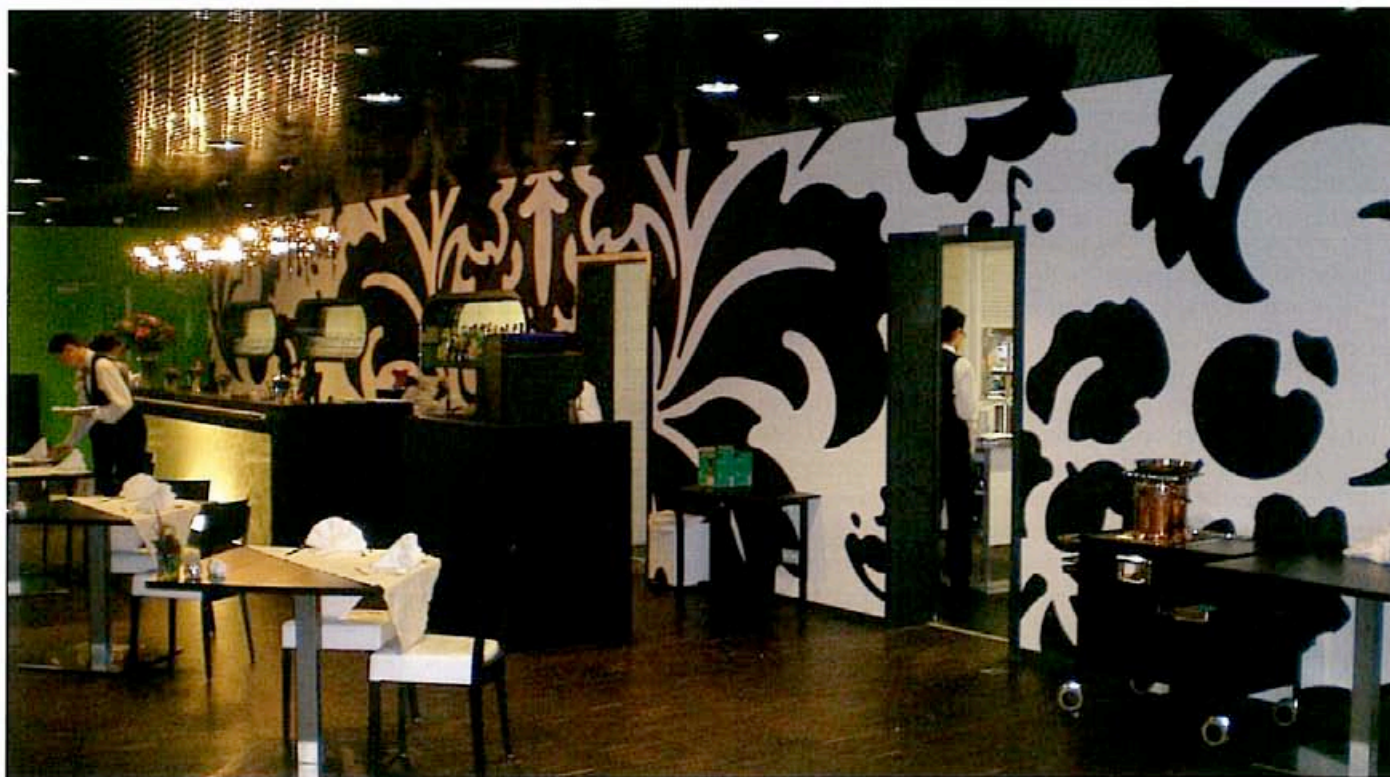
In steeds meer projecten duiken wandgrote afbeeldingen op, van figuratieve prints tot abstracte kleurvlakken en van herkenbare fotografische beelden tot naar abstractie neigende close-ups. Zo reiken sterk uitvergrote kinderhanden in de gangen van de nieuwe kantoren van Jones Lang Lasalle naar een bal die door de blauwe lucht vliegt. In de gang van de Prins Hendrik Stichting in Egmond aan Zee is een hele zeeslag op de wand afgebeeld en in het Amphia ziekenhuis in Breda zijn de wanden bedekt met sterk uitvergrote close-ups van reptielenhuiden.

De brede toepassing van wandafbeeldingen is een trend die verder gaat dan pure decoratie. Door beelden, vormen en kleuren bieden de digitale prints ontwerpers een nieuwe dimensie om de zeggingskracht van hun interieurontwerpen te versterken. Zo pasten Dedato Ontwerpers en Architecten uitvergrote prints van schilderijen uit de collectie van het Rijksmuseum toe als onderscheidend kenmerk van de Amsterdamse Hispeed Lounge, de luxe wachtruimte voor 1e klas treinreizigers. D/Dock Design & Development koos voor macro-opnamen van bloemen om rust en verstillend te scheppen in het vernieuwde restaurant van VU Medisch Centrum Amsterdam.

FOTOBEHANG

"Het fotobehang van de jaren '70 is weer terug", constateert architect Hans Maréchal van M+R interieurarchitecten uit Eindhoven. "In de huidige maatschappij wordt ieder medium aangegrepen voor communicatie in welke vorm dan ook. Het lijkt wel of we geen plek meer ongemoeid willen laten. Ook in interieurs worden steeds meer beeldende elementen toegepast. Vaak sluiten deze aan bij de corporate identity van de onderneming, of de toepassing nu in de medische sector is of in de horeca."

M+R zelf gebruikte een wandvullende print met babyblauwe gestyleerde reuzenbloemen in de vergaderruimten van DMV-Fonterra in

Voor ROC Eindhoven ontwierp M+R Interieurarchitecten een stijlvol restaurant met gestyleerde wandafbeeldingen. (Foto: Vescom)

Een flexibele toepassing van bedrukte spanwanden is te zien in het trappenhuis van Twynstra Gudde in Den Haag. (Foto: I-OMS)

Roberta Fulford plaatste enorme foto's op de wanden van Yang Sing Restaurant in Manchester (Foto: Vescom)

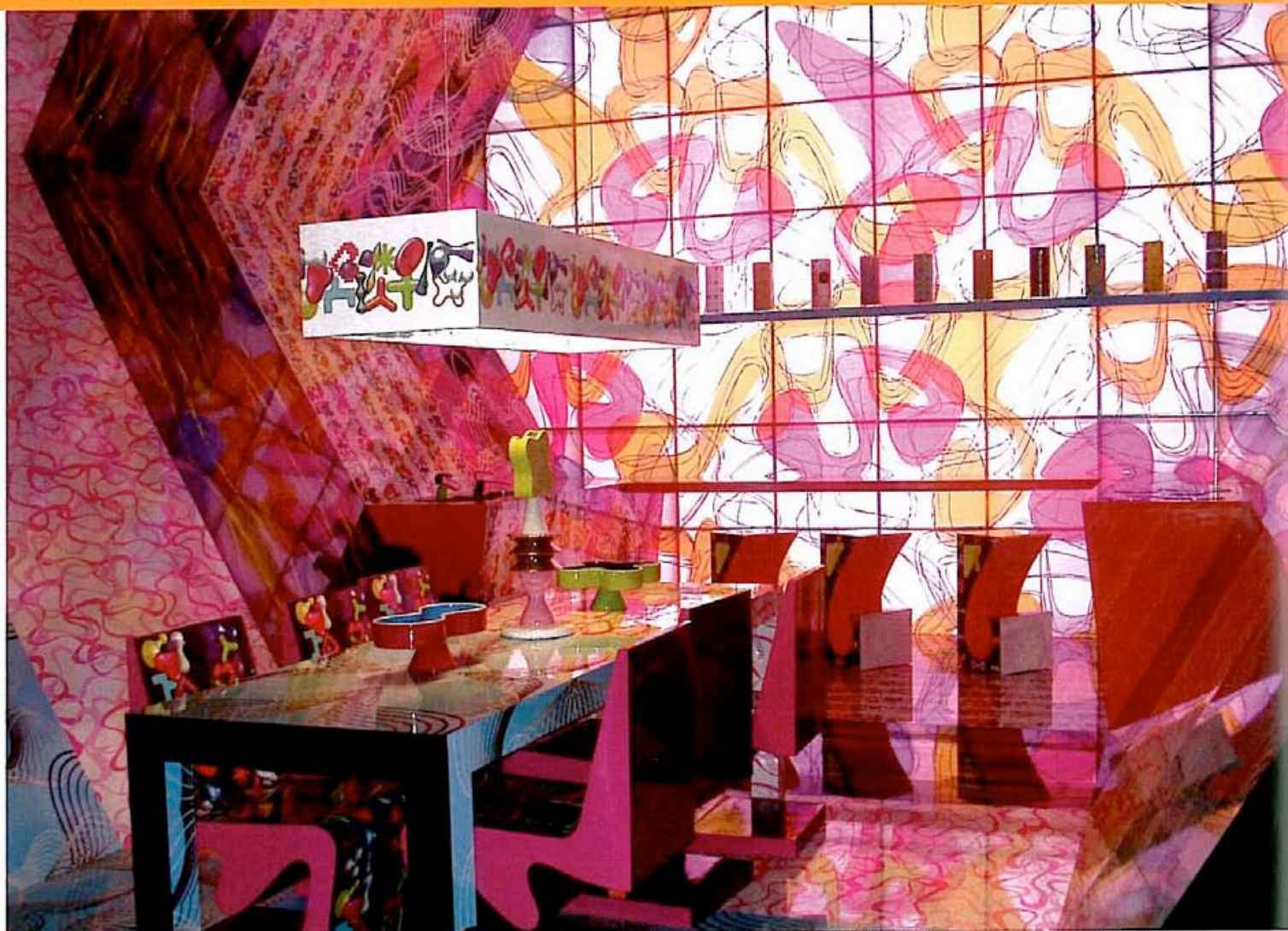
het Duitse Gogh. "Deze fabrikant van excipients voor de farmaceutische industrie biedt met zijn steriele laboratoria een weinig inspirerende werkomgeving," aldus Maréchal. "Door in vergader- en brainstormruimten de grote decoratieve prints toe te passen, bieden we de medewerkers een inspirerende ruimte voor het bedenken van nieuwe ontwikkelingen."

Ook voor het leerlingenrestaurant van ROC Eindhoven koos M+R vinyl wandbekleding van Vescom met een geabstraheerd floraal motief. "We zochten naar een totaalbeeld, figuratief ter ondersteuning van de functie van de ruimte", vertelt Maréchal. "We wilden er de schoolse uitstraling mee doorbreken. Bij weinig budget bereikten we hiermee een maximaal effect."

BETERE AKOESTIEK

De populariteit van wandvullende afbeeldingen wordt gevoed door de steeds grotere mogelijkheden van digital printing. Rond 2000 werden inkjet printmachines groter en konden er bijvoorbeeld gaasdoeken of pvc-rollen tot vijf meter breed worden geprint. Voor reclamedoeleinden volstond dit. Ook bij architecten vielen de naadloze afbeeldingen in de smaak, maar aanvankelijk voldeden de materialen en de lage resolutie niet aan hun eisen. Inmiddels zijn bedrijven in staat met hoge resolutie te printen op tal van materialen, zoals glasvezeldoek, canvas, vinyl, laminaat en zelfs keramiek. De digitale techniek maakt het mogelijk om in principe elk beeld over te brengen op wandbekleding. Dat maakt de toepassing extra

>>

De Rosso-collectie Kasa Digitalia, ontworpen door Karim Rashid, laat zien wat er mogelijk is met digitale prints op laminaat. (Foto: Abet Laminati)

aantrekkelijk voor veel ontwerpers en opdrachtgevers, temeer omdat de investeringen beperkt blijven. Jan Willem Knol van Vertical Vision signaleert dat wandbekleding met digitale prints regelmatig wordt toegepast in kleine renovaties. "In de vestiging van Unilever in Vlaardingen hebben we bijvoorbeeld per afdeling met een print laten zien op welk gebied er onderzoek wordt gedaan. Elke afdeling kreeg daarmee ook een eigen signatuur. Zo hebben we oude ruimten een frisse uitstraling gegeven, op een vrij eenvoudige manier en met een niet al te grote investering voor de opdrachtgever", aldus Knol.

Vertical Vision levert veel prints op glasvezeldoeken en canvas, maar print volgens Knol "op zo ongeveer alles wat de klant wenst". Grote vlakken tot vijf meter breed kunnen naadloos worden beplakt of bespannen. De doeken worden al of niet geleverd met frames, die wisseling van prints vergemakkelijken. "Bij instore toepassingen kunnen de afbeeldingen bijvoorbeeld per seizoen worden aangepast", aldus Knol. "De frames kunnen volledig uit het zicht worden gehouden."

Schuine dakkanten, rondingen, bogen, gebinten en hoeken zijn geen probleem voor de bedrukte spanwanden en plafonds die I-OMS aanbiedt. "De doeken worden gemonteerd op profielen van het Zwitserse Clipso", legt directeur Peter Majolee uit. "Die profielen zijn flexibel en buigzaam en het doek volgt simpelweg het profiel. Bijkomend voordeel is dat de doeken antistatisch en anti-bacterieel zijn, zodat ze bijvoorbeeld ook geschikt zijn voor zie-

kenhuizen of tandartspraktijken. Voor een betere akoestiek, bijvoorbeeld in vergaderruimten of in restaurants, kunnen we bovendien geluiddempend materiaal achter de doeken plaatsen."

Interieurarchitect Mike Groot liet een hele zeeslag afbeelden op een wand van de Prins Hendrik Stichting. (Foto: Vescom)

Het ontwerp van Karsten Schmidt, IDA 14, voor Igeho International Exhibition (Foto: Vescom)

NATUUR OP DE MUUR

Digitale prints op laminaat is ook een mogelijkheid. Het Italiaanse Abet Laminati, al in de jaren '60 actief met het zeefdrukken van voorstellingen op laminaat, past sinds een jaar of tien ook digitaal geprinte illustraties toe. Tijdens het productieproces kan het laminaat bovendien brandvertragend, kras- en slijtvast worden gemaakt en kan de glansgraad en de eventuele oppervlaktestructuur worden bepaald. "De laatste jaren neemt de interesse en het aantal toepassingen met een sneeuwbaaleffect toe," aldus Boy Rap van Abet Laminati. "Ontwerpers begrijpen steeds beter dat alles wat zij wensen mogelijk is."

De jonge ontwerpers Roland Pouw, Björn van Rheenen en Rupali Gupta maakten in hun ontwerp voor het interieur van Ronald McDonald VU Kinderstad volop gebruik van de mogelijkheden van Abet laminaat (zie Pi3-2008). Zij kozen sterk uitvergroete prints van natuurlijke elementen als mos, regendruppels en honingraten om de natuur op een hygiënisch verantwoorde manier naar binnen te brengen en de zieke kinderen het gevoel te geven dat ze even 'er op uit' zijn. Om de grens tussen binnen en buiten nog verder te laten vervagen zijn de bedrukte laminaatwanden vanuit het interieur naar buiten toe doorgezet.

Ook het ontwerp van Interior Consult voor een nieuw trappenhuis van Bilderberghotel De Bovenste Molen in Venlo speelt met de tegenstelling tussen muur en natuur. De wanden van de liftkoker zijn door Vescom bekleed met een 190 m² grote print op vinyl, die een

levensgrote foto laat zien van bomen in een bos. Van buiten is deze afbeelding door een groot aantal ramen te zien. Zo lijkt het net alsof er bomen groeien in het trappenhuis en wordt het bouwvolume opgenomen in de omgeving.

Voor Rabobank Hoeksche Waard in Heinenoord maakte architectenbureau Ros en Roos eveneens gebruik van wandvullende prints, maar hier werd de omgeving opgenomen in het kantoor. Op een Vescom print van maar liefst 375 m² staan enorme foto's van weilanden en boerderijen, die de nauwe historische banden tussen de bank en het Nederlandse platteland onderstrepen.

Digitaal bedrukte wandbekleding is een trend die niet meer weg te denken is uit projectinterieurs, concludeert Herman Reith van Vescom. "Ons digitale printprogramma slaat in heel Europa erg goed aan bij ontwerpers en interieurarchitecten, omdat zij daarmee de wanden in een ruimte kunnen gebruiken om naar eigen smaak een bepaalde sfeer te scheppen. De architect wordt in feite zélf de ontwerper van de wandbekleding, en de mogelijkheden zijn werkelijk onbegrensd." Terwijl Nederlandse ontwerpers nog enige terughoudendheid betrachten bij de toepassing van deze veelzijdige techniek, ontwierp Karsten Schmidt van IDA 14 voor Igeho, de internationale horeca expositie in het Zwitserse Basel, een uitbundige overdaad van gestyleerde vormen en figuren die eveneens door Vescom werd gerealiseerd. Ook Karim Rashid liet in Milaan met zijn ontwerp voor Kasa Digitalia van Abet Laminati zien dat de creatieve mogelijkheden van digitale printtechniek nog lang niet zijn uitgeput. π